

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

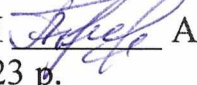
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. директора ННЦ «Інститут
аграрної економіки»

акад. НААН Ю.О. Лупенко
«03» серпня 2023 р.

«УЗГОДЖЕНО»

Керівник проєктної групи (гарант)
освітньо-наукової програми

чл.-кор. НААН А.О. Гуторов
«13» липня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ
У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ СФЕРІ»**

Рівень вищої освіти

Третій (освітньо-науковий) рівень

Ступінь вищої освіти

Доктор філософії

Галузь знань

07 Управління та адміністрування

Спеціальність

073 Менеджмент

Освітньо-наукова програма

Менеджмент

Київ 2023

Схвалено Вченою радою ННЦ «Інститут аграрної економіки».
Протокол № «8» від «17» липня 2023 р.

Затверджено на засіданні науково-методологічного семінару за напрямками розвитку підприємництва та соціально-економічних проблем села ННЦ «Інститут аграрної економіки».

Протокол № «2» від «12» травня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність у науково-дослідній сфері» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» (освітньо-наукова програма «Менеджмент») усіх форм навчання / Укл. кандидат економічних наук, старший дослідник Н. М. Столярчук. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. 10 с.

Викладач дисципліни: Столярчук Надія Миколаївна, кандидат економічних наук, старший дослідник.

Розповсюдження та тиражування
без офіційного дозволу автора заборонено

© Н.М. Столярчук, 2023

Передмова

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність у науково-дослідній сфері» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 073 «Менеджмент».

Унаслідок всебічної інтелектуалізації світової економіки проблема охорони прав інтелектуальної власності стає більш актуальною, набуває політичного забарвлення і постає складовою частиною національної безпеки держави. Від того, наскільки ефективно функціонує система правової охорони інтелектуальної власності в Україні, залежить міцність інноваційної моделі розвитку економіки нашої держави, її конкурентоспроможність і місце у світовій економіці.

Предметом дисципліни є правовідносини у сфері інтелектуальної власності, відображені у законодавстві; закони у галузі інтелектуальної власності, об'єкти авторського права інтелектуальної власності (комп'ютерні програми, бази даних та науково-технічні твори тощо) та патентного права (винаходи, корисні моделі та ін.)

Ключові слова: інтелектуальна власність, комерційне використання, авторське право і суміжні права, науково-дослідні установи.

Міждисциплінарні зв'язки: «Методологія, організація та технологія наукових досліджень».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	07 – Управління та адміністрування	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Освітньо-наукова програма	Менеджмент	
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії	
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень	
Тип дисципліни	Вибіркова	
Кількість кредитів		3
Загальна кількість годин:		90
• <i>Аудиторні</i>		36
• <i>Самостійна робота</i>		54
У складі аудиторних годин:		
• <i>Лекції</i>		18
• <i>Практичні (семінарські)</i>		18
Вид підсумкового контролю		Залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ

Мета освоєння дисципліни «Інтелектуальна власність у науково-дослідній сфері» - формування кваліфікаційних знань, умінь, практичних навичок і компетенцій для подальшої професійної діяльності випускника в сфері організації створення, використання та правової охорони об'єктів інтелектуальної власності.

Завданнями освоєння дисципліни є:

- засвоїти фундаментальні поняття у сфері інтелектуальної власності;
- навчити здобувачів орієнтуватися у видах інтелектуальної власності, її розпізнавальних особливостях;
- розкрити основні теоретичні і методологічні засади процесу управління об'єктами інтелектуальної власності;
- сприяти формуванню у студентів економічного мислення та навичок прийняття обґрунтованих рішень, пов'язаних з інноваційною діяльністю та портфелем прав інтелектуальної власності.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі повинні:

знати:

- сучасну наукову методологію, нові методи дослідження;
- класифікацію об'єктів інтелектуальної власності; основні концепції та стратегії;
- управління інтелектуальною власністю; світову систему охорони права;

- інтелектуальної власності; інституційно-правове поле функціонування;
- інтелектуальної власності в Україні; основи патентно- ліцензійної політики та здійснення патентних досліджень;
- основи комерціалізації інтелектуальної власності та її маркетингу;
- порядок обліку і оцінки вартості інтелектуальної власності в процесі її комерціалізації;
- основи захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, принципи академічної доброчесності.

вміти:

- ідентифікувати і класифікувати об'єкти інтелектуальної власності;
- збирати і аналізувати патентну інформацію для проведення патентних досліджень;
- сформулювати заявку на набуття прав на об'єкт авторського права;
- сформулювати заявку на набуття прав на винаходи і корисні моделі; сформулювати
- заявку на набуття прав на промисловий зразок та на кваліфіковане зазначення
- походження товару; сформулювати заявку на набуття прав на знак для товарів і послуг;
- сформулювати заявку на набуття прав на нетрадиційні об'єкти;
- розраховувати вартість прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- визначати економічний ефект від комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності;
- визначати збитки від порушення права інтелектуальної власності;
- вирішувати проблеми економічного характеру, пов'язані з інтелектуальною власністю.
- фіксувати, опрацьовувати та публікувати результати наукового дослідження.

володіти:

- навиками використання сучасних пакетів прикладних програм для здійснення патентного пошуку.

Компетентності, які набуває здобувач в результаті вивчення дисципліни

Загальні	
ЗК01	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК02	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні	
СК01	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках
СК04	Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності

Програмні результати навчання, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни

PH04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів
PH06. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження з менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проектів

**4. СТРУКТУРА ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Інтелектуальна власність у науково-дослідній сфері»**

Назва модулів	Кількість годин		
	Лекції	Практичні/семінарські	Самостійна робота
<i>Модуль 1.. Інтелектуальна власність в парадигмі цивілізаційного розвитку суспільства.</i>	4	4	14
<i>Модуль 2. Система правової охорони та захисту інтелектуальної власності.</i>	4	4	14
<i>Модуль 3. Суть та способи комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.</i>	5	5	13
<i>Модуль 4. Особливості оцінки та обліку об'єктів інтелектуальної власності, створених за державні кошти</i>	5	5	13
Всього	18	18	54

5. Теми самостійних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна, вечірня форма
1.	Тема 1. Легітимне набуття права інтелектуальної власності	14
2.	Тема 2. Історичні аспекти сутності інтелектуальної власності	14
3.	Тема 3. Управління використанням інтелектуальної власності	13
4.	Тема 4. Інноваційна діяльність та трансфер технологій	13

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність у науково-дослідній сфері» є:

метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, спостереження);

метод практичного засвоєння курсу з допомогою складання тестових завдань, вирішення задач та ситуацій з метою набування умінь і практичних навичок (практична робота, вправи);

метод самостійного засвоєння аспірантами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, вирішення облікових задач, написання наукових робіт на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації (в тому числі законодавчих актів) з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота).

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється опитуванням на практичних заняттях. Засобами підсумкового контролю є представлення розрахункової роботи, складання заліку.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Поточне оцінювання	Підсумковий контроль	Сума
60	40	100

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	EX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	E	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність у науково-дослідній сфері» включає:

- 1) Методичні рекомендації до вивчення дисципліни.
- 2) Опорний конспект лекцій.
- 3) Навчальні посібники, який містить ілюстративні матеріали та матеріали математичних формул, приклади розв'язування, а також практичні завдання для самостійної роботи аспіранта.
- 4) Нормативні документи.

Рекомендована література

Основна література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI: Ліга: Закон еліт.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV: Ліга: Закон еліт.
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.01.2002 р. № 40: Ліга: Закон еліт.
4. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 р. №3687: Ліга: Закон еліт.
5. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» 21.04.1993 р. №3116 Ліга: Закон еліт.
6. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. №3792-XII Ліга: Закон еліт.
7. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» 16.06.1999 р. №751 Ліга: Закон еліт.
8. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 р. №3688-XII Ліга: Закон еліт.
9. Закон України «Про племінну справу у тваринництві» від 15.12.1993 р. №3691-XII Ліга: Закон еліт.
10. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 05.11.1997 р. №621/97-ВР Ліга: Закон еліт.
11. Закон України «Про державну таємницю» від 21.01.1994 р. №3855 Ліга: Закон еліт.
12. Закон України «Про насіння і садивний матеріал» від 26.12.2002 р. №411 Ліга: Закон еліт.
13. Закон України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» від 07.02.2002 р. №3065 Ліга: Закон еліт.
14. Наказ Фонду державного майна України від 13.12.2005 р. №3162 «Про затвердження Порядку визначення оціночної вартості об'єктів права інтелектуальної власності, що перебувають у державній власності або були створені (придбані) за державні кошти, з метою зарахування на бухгалтерський баланс» Ліга: Закон еліт.
15. Наказ Міністерства фінансів України від 22.11.2004 р. №732 «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів прав інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» Ліга: Закон еліт.
16. Наказ Державного казначейства України від 27.07.2000 р. №68 «Про затвердження Інструкції про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання» [Електронний ресурс] – Режим доступу: Ліга: Закон еліт. – 2004-2012.
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2003 р. №1474 «Про затвердження Порядку державної реєстрації інноваційних проектів і ведення Державного реєстру інноваційних проектів» Ліга: Закон еліт.
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.1993 р. №611 «Про перелік

відомостей, що не становлять комерційної таємниці» Ліга: Закон еліт.

19. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.07.1996 р. №830 «Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт» Ліга: Закон еліт.

20. Лист Державного казначейства України від 25.08.2005 р. №07-04/1654- 6902 «Про постановку на бухгалтерський облік об'єктів права інтелектуальної власності як нематеріальних активів та проведення їх інвентаризації» Ліга: Закон еліт.

Допоміжна література:

1. Гороховатський В.О., Творошенко І.С. Методи інтелектуального аналізу та оброблення даних : навч. посіб. Харків : ХНУРЕ, 2021. 90 с.

2. Інтелектуальний аналіз даних : навч. посіб. / уклад.: Я. М. Дрінь, І. В. Малик, Ю. А. Літвінчук ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2020. 95 с.

3. Капінос М. М. Інтелектуальна власність: підручник для аспірантів вищих навчальних закладів / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 396 с.

4. Мазуренко О.В., Столярчук Н.М. Інноваційне забезпечення аграрного сектору економіки: аналіз стану. Економіка АПК. 2019. № 12. С. 37.

5. Методологія та організація наукових досліджень в агрономії з основами інтелектуальної власності : навч. посіб. / В. Г. Липовий, О. В. Мазур, М. О. Мордванюк. Вінниця : ВНАУ, 2020. - 242 с.

6. Потехіна В. О. Інтелектуальна власність : Навчальний посібник / В. О. Потехіна. К.: ЦУЛ, 2018. 414 с.

7. Право інтелектуальної власності. Підручник. За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., к.ю.н., доц. Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.

8. Садовська І., Матвієць В., Столярчук Н., Козак М. Дослідження ринку наукоємної продукції прикарпатської ДСГДС. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2020. №2(22). С. 54-63.

9. Сисоєв Ю.О. Широкий Ю.В. Інтелектуальна власність : навч. посіб. Харків : ХАІ, 2020. 79 с.

10. Столярчук Н.М. Еволюція моделей трансферу технологій. Облік і фінанси. 2018. №1(79). С. 176-180.

11. Столярчук Н.М. Стан інноваційної активності в Україні в порівнянні з країнами ЄС. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. №2 (42). С. 20-29.

12. Столярчук Н.М., Матвієць В.Г., Павлович Н.В., Матвієць Н.М. Концепція інноваційного розвитку сільських територій України. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 40 с.

13. Методичні рекомендації щодо введення інтелектуальної власності в господарський обіг підприємства. ННЦ «ІАЕ». К.: 2018. 84 с.

14. Методичні рекомендації з комерціалізації інноваційної продукції. ННЦ «ІАЕ». К.: 2018. 40 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України (законодавство): <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>;

2. Сайт журналу «Інтелектуальна власність»: <http://www/intelvlas.com.ua>

3. Сайт журналу «Теорія і практика інтелектуальної власності»: <http://www.inprojournal.org/uk/category/archiv-nomeriv/>

4. Сайт Національного офісу інтелектуальної власності: <http://nipo.org.ua/>

5. Сайт Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент): <https://ukrpatent.org/uk>

6. Інституційний репозитарій ННЦ «ІАЕ» (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні матеріали, наукові звіти).

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
«Інтелектуальна власність у науково-дослідній сфері»**

Укладач: **Столярчук Надія Миколаївна**

Відповідальний за випуск **Гуторов А. О.**

Друкується в авторській редакції.

Видання та друк – Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»
03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2065 від 18.01.2005 р.